

WIE WAS WEIJNTJE ? (het genealogische belang van een grafboek)

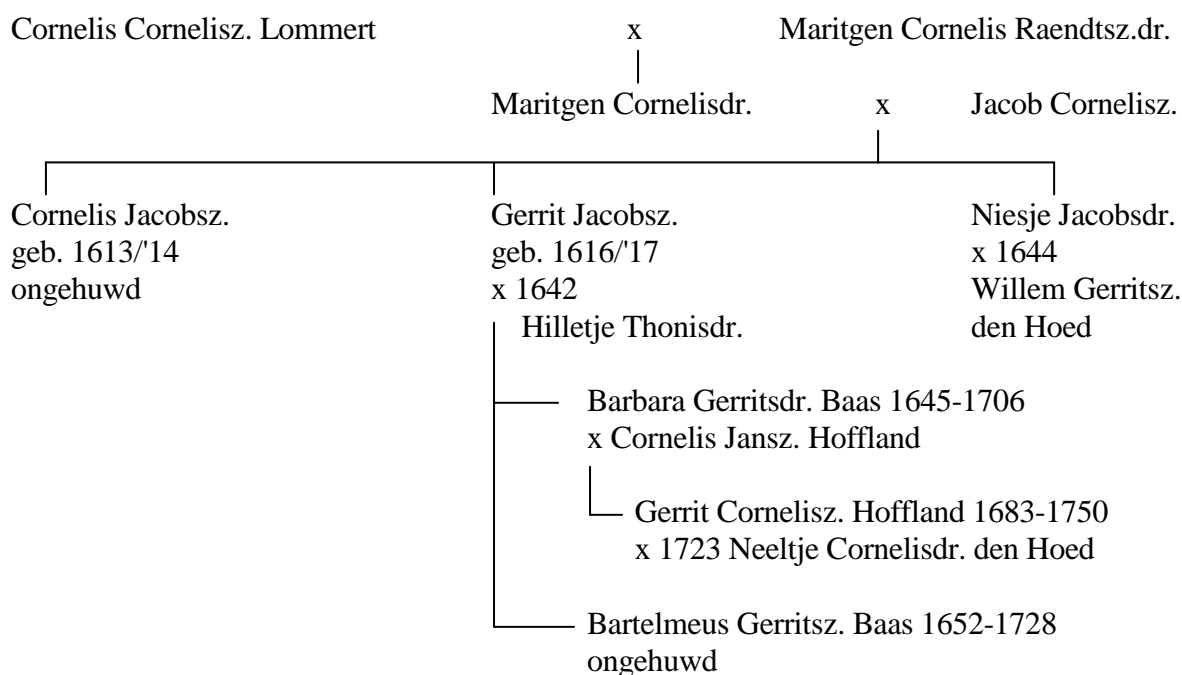
door
H.M. Kuypers

*Eerder gepubliceerd in 'Ons Voorgeslacht', jrg. 51 (1996), een uitgave van de
Zuidhollandse Vereniging voor Genealogie*

In het grafboek van de kerk van Bergambacht,¹ aangelegd in 1730, komen namen voor van personen, als eigenaars van graven, die soms al een eeuw eerder waren overleden. Vermoedelijk zijn deze namen overgeschreven uit een ouder grafboek, dat verloren is gegaan. Graven bleven soms eeuwenlang in bezit van dezelfde familie, niet zelden zelfs langer dan huis en haard. Wellicht was het een troostvolle gedachte, dat men na de dood te ruste werd gelegd temidden van zijn voorouders. Een andere reden is misschien dat een graf in een kerk als statussymbool werd gezien (denkend aan de grafkelder van ons vorstenhuis in de Nieuwe Kerk te Delft en aan (praal)graven van adellijke en anderszins vooraanstaande families). Hoe dan ook, zo'n grafboek is daarom een schitterende genealogische bron, zoals ik in dit tijdschrift² heb laten zien aan de hand van het graf van Jannigje Peyen, de vrouw van Gerrit Willemsz. den Hoed, overleden voor 1650. Dit graf was in 1730 in bezit van twee achterkleindochters, Neeltje en Lena den Hoed.

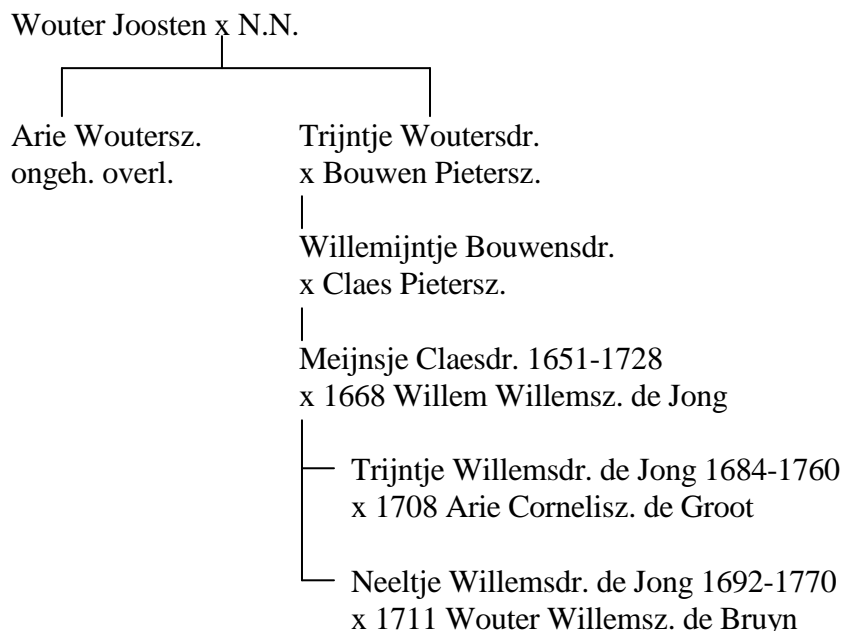
Een ander voorbeeld is het graf van Cornelis Cornelisz. Lommert. Hij was hoogheemraad van de Krimpenerwaard en wordt al vermeld in 1583.³ Hij is overleden voor 2-2-1631.⁴ Op 6-9-1728 werd in zijn graf begraven Bartelmeus Gerritsz. Baas en later o.a. Gerrit Hoffland. Schema I toont hun verwantschap tot Cornelis Cornelisz. Lommert. Deze was hun overgrootvader resp. betovergrootvader.

Nog een voorbeeld is het graf van Wouter Joosten. In het proces tussen de ambachtsheer en de 'gemeen buyeren' van Bergambacht over het betalen van de hennepienden van 1601 tot 1608⁵ wordt Wouter Joosten genoemd als één van de burenen.

Schema I

Op 12-10-1728 werd in zijn graf begraven 'de rijke Meijns'. In het gaarder-register van Bergambacht werd op 10-10-1728 het lijk van Meijnsje Claes aangegeven in de hoogste klasse van f30,-. Later werden in dit graf begraven o.a. Trijntje, de vrouw van Arij de Groot (Trijntje Willems de Jong) en Neeltje Willems de Jong. Schema II laat zien hoe deze zusters afstammen van Wouter Joosten. Hij was hun betovergrootvader.

Schema II

Het graf op naam van Arij Joosten is daarom van belang, omdat hier de naam gegeven wordt van iemand, die in rechterlijke en notariële archieven niet gevonden is. Op 15-6-1725 werd in dit graf begraven Aeltje Ceesjebreur en later nog Eijbert Ariensz. Keesjebreur en Bastiaen Eijbertsz. Keesjebreur.

Wat valt er te weten uit andere bronnen over de Bergambachtse familie Keesjebreur?

De oudst bekende Keesjebreur, natuurlijk een Kees, is Cornelis Ariensz. Keesjebreur. Hij is vermoedelijk de Cornelis Ariensz. die op 27-7-1635⁶, als enig zoon en erfgenaam van Machteltgen Cornelisdr., zijn stiefvader Willem Ariensz. voor het gerecht sleept om met hem tot een boedelverdeling te komen. Hoewel de samenstelling van de naam Cornelis Ariensz. niet zo uniek is, komt er in die tijd in Bergambacht eigenlijk geen ander voor in aanmerking dan Keesjebreur, temeer omdat hij zijn oudste dochter Machteltje noemt. Met behulp van schema III kan men tot de conclusie komen, dat het niet onwaarschijnlijk is, dat Arij Joosten de vader is van Cornelis Ariensz. Keesjebreur.

Arij Joosten x Machteltgen Cornelisdr.

Cornelis Ariensz. Keesjebreur geb. ca 1609

x 1635 Susanna Dircxdr. (Stijnnen) geb. ca 1608

(dr van Dirck Cornelisz. Stijnnen en
Aeltje Cornelisdr. Brouck)

Arie Cornelisz. Keesjebreur 1636-1716

x Trijntje Fredericxdr.

— Frederick (geb.1661)

— Cornelis (x 1697)

— Eijbert (x 1694)

Machteltje Cornelisdr. Keesjebreur ongeh. overl.1694

— Dirck Cornelisz. Keesjebreur 1641-1720, kinderloos

— Aeltje Cornelisdr. Keesjebreur 1647-1725, ongeh.

— Joost Cornelisz. Keesjebreur 1652-1718, ongeh.

Schema III

Voor zover bekend komt de naam Joost niet voor onder de naaste verwanten van Cornelis' vrouw Susanna Dircxdr.

Wanneer Machteltje Cornelisdr. in 1694 zonder descendenten overlijdt⁷, worden haar goederen, die zij in gemeenschap bezit met haar broer Joost Cornelisz. en haar zuster Aeltje Cornelisdr., getaxeerd. Hun hofstede ligt naast de hofstede van Bouwen Cornelisz.

Dankzij dit graf van Arij Joosten, wordt nu duidelijk, waarom Cornelis Ariensz.[Keesjebreur] in het bezit is van henneplanden, die in 1615⁸ eigendom zijn van Joost Neelen en Adriaen Joosten. Deze landen liggen in Benedenberg naast die van Cornelis Bouwensz. [vader van Bouwen Cornelisz.]

In het verpondingsregister van Bergambacht van 1632⁹ worden de hofsteden van Joost Neel Joosten en Cornelis Bouwensz. onder Benedenberg vrijwel na elkaar vermeld. Omdat even verderop in Benedenberg nog een Joost Cornelisz. (Jacobsz.z.) woonde, was het noodzakelijk onderscheid te maken en werd het dubbele patronym gegeven. Een welkome bijkomstigheid, want nu is de aansluiting met de 10e penningcohieren van Bergambacht geen probleem. In alle vier kohieren¹⁰ van 1543 tot en met 1561 komt Cornelis Joosten met een hofstede in Benedenberg voor.

Door een simpele vermelding van een naam in een bron van 1730 wordt het mogelijk gemaakt een stamreeks bijna een eeuw (van 1635 naar 1543) op te voeren!

Arij Joosten is dus de grootvader van Aeltje Ceesjebreur, de overgrootvader van Eijbert Ariensz. Keesjebreur en de betovergrootvader van Bastiaen Eijbertsz. Keesjebreur.

Wat voor het graf van Arij Joosten geldt, is nog meer van toepassing op het graf van een zekere *Weijntje Gijsbertsdr.* omdat vrouwen over het algemeen in minder bronnen genoemd worden. Haar naam ben ik in geen enkele andere bron tegengekomen. Op 23-10-1730 werd in haar graf begraven de huisvrouw van Jacob Claesz. en op 17-9-1746 Jacob Claesz. de Jongh.

In het gaarder-register van Bergambacht wordt op 21-10-1730 het lijk aangegeven van Crijntje Sterrenburg in de klasse van f15.-.

Jacob Claesz. de Jong, J.M. van Bergambacht, en Crijntje Cornelisdr. Sterrenburg, J.D. van Streefkerk, waren op 20- resp. 22-5-1707 te Bergambacht en Streefkerk in ondertrouw gegaan.

Op 14-5-1707¹¹ passeren Jacob Claesz. de Jongh, J.M. won. in Bergambacht, en Crijntje Cornelisdr. Sterrenburch, J.D. won. in Streefkerk, huwelijkse voorwaarden.

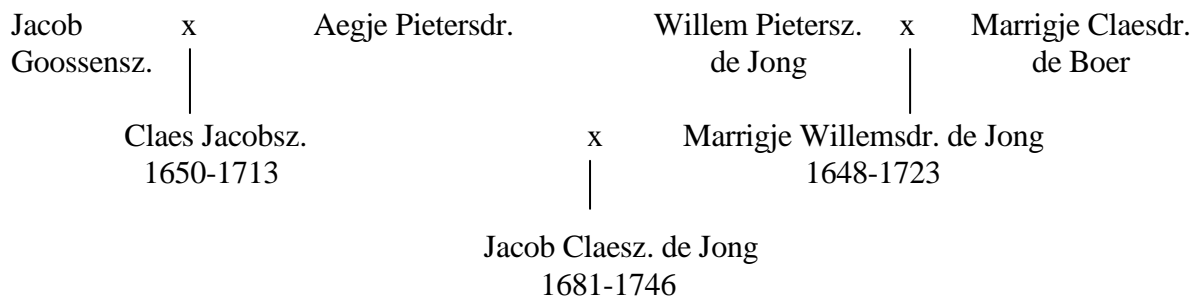
De bruidegom wordt geassisteerd door Claes Jacobsz., zijn vader, Claes Willemsz. de Jongh, zijn oom, en Claes Dircxz. den Baers, zijn neef. Hij brengt als huwelijksgoed in o.a. twee percelen land in Bergambacht, die hij geërfd had van zijn oudoom Jan Claesz. de Boer.

Hij is een zoon van Claes Jacobsz. en Marringje Willemsdr. de Jong en heeft kennelijk de achternaam van zijn moeder aangenomen.

Jacob Claesz. en Jacob Claesz. de Jongh zijn dus één en dezelfde persoon.

Op 22-11-1746¹² worden de onroerende goederen getaxeerd die Jacob Claesz. de Jong en Crijntje Sterrenburg, in hun leven echtelieden en zonder descendenten na te laten in Bergambacht overleden, hebben achtergelaten.

Schema IV laat zijn vier grootouders zien.

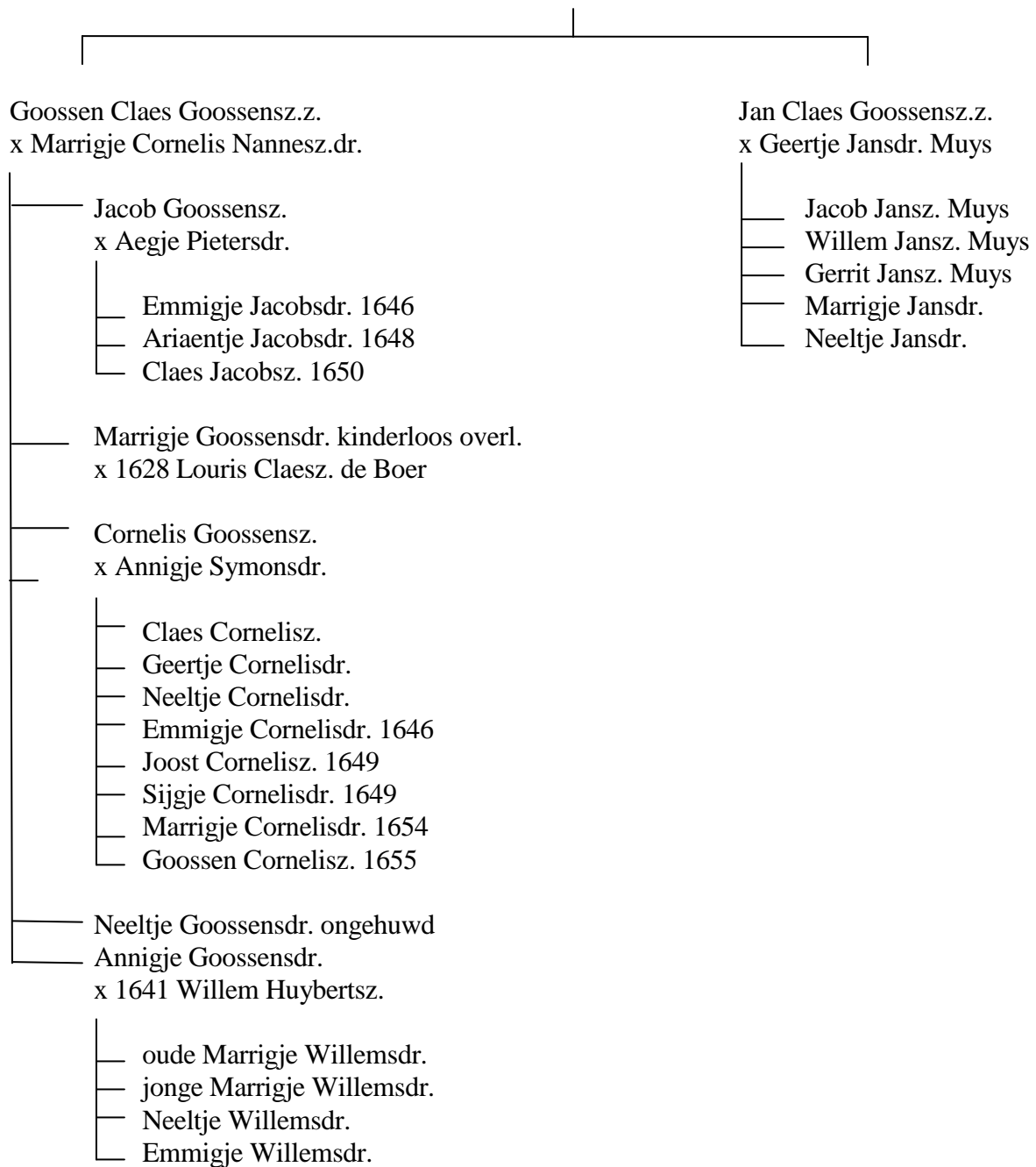

Schema IV

Indien Weijntje Gijsbertsdr. een voorouder van Jacob Claesz. zou zijn, dan is het dus zaak om te zoeken naar de naam Weijntje en eventueel ook naar de naam Gijsbert onder de naaste familieleden van één van zijn vier grootouders.

Schema V geeft de naaste familieleden van Jacob Goossensz. Van zijn moeder, Marringje Cornelis Nannensz.dr., zijn geen broers en zusters bekend, zij was mogelijk enig kind (de hofstede van haar vader werd overgenomen door Goossen Claes Goossensz.). De voornamen van Jacobs beide grootmoeders zijn onbekend, doch gezien de namen van de elf achterkleindochters lijkt een Weijntje Gijsbertsdr. hier onwaarschijnlijk.

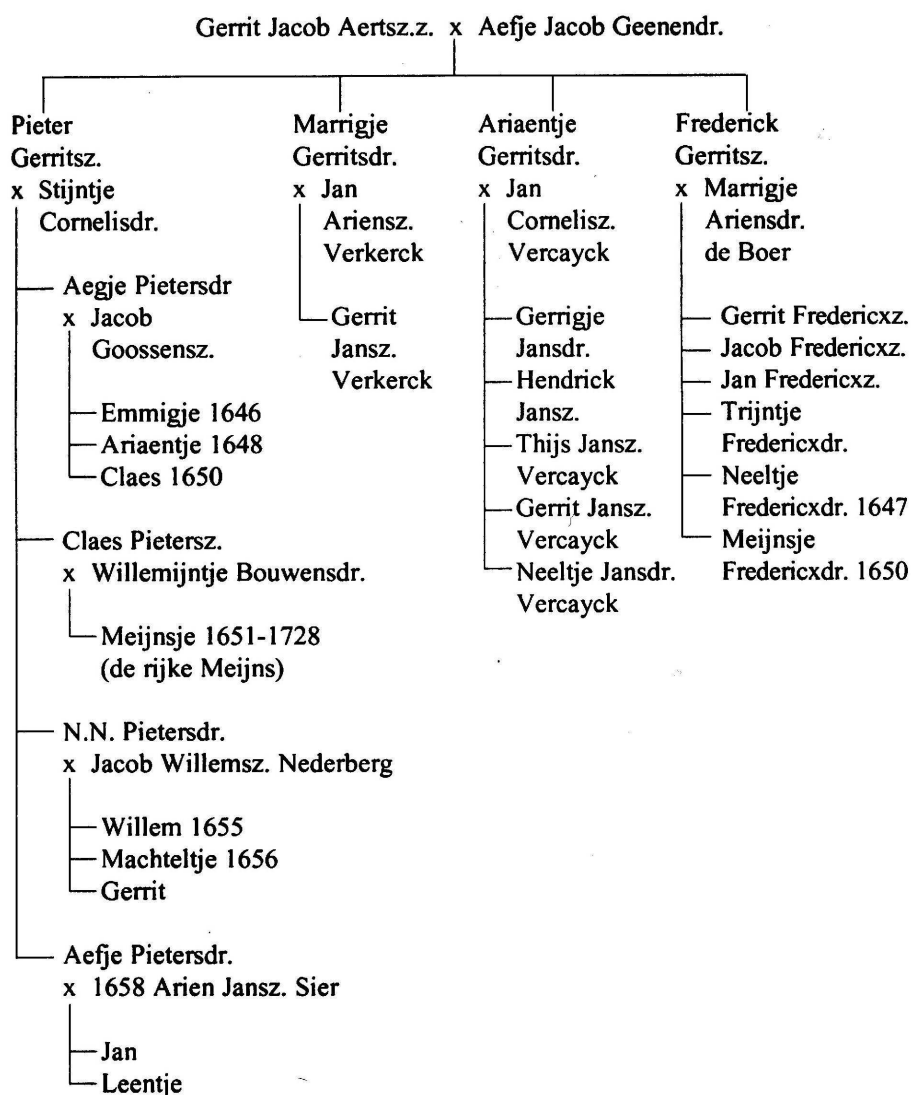
Claes Goossensz. x N.N. Jansdr. Dionijs

Schema V

Ook onder de naaste familieleden van Aegje Pietersdr. komen de namen Weijntje en Gijsbert niet voor, zoals in schema VI te zien is. Haar moeder, Stijntje Cornelisdr., had één broer, Jan Cornelisz. Verkayck, die gehuwd was met (Ariaentje?) Gerritsdr., een zuster van Aegjes vader, Pieter Gerritsz. Het kringetje waaruit de leden van deze gegoede boerenfamilies hun huwelijkspartners zochten was duidelijk maar klein.

De vader van Stijntje en Jan Cornelisz. Verkayck is Cornelis Hendricxz. Diens vrouw, de grootmoeder van Aegje Pietersdr, is een Thijsdr. Haar voornaam is onbekend, mogelijk Aegje of Neeltje, maar er bestaat geen enkele aanwijzing, dat zij Weijntje zou hebben geheten.

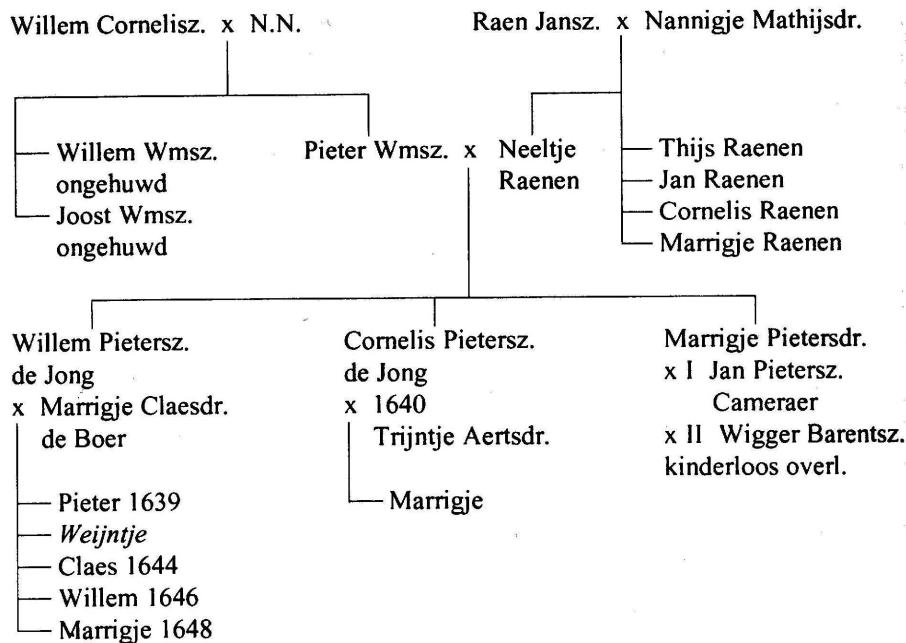

Schema VI

Schema VII toont de naaste familieleden van Willem Pietersz. de Jong. Hier komen we dus de naam *Weijntje* tegen, maar de gezinnen in deze familie zijn te klein om hier aan de hand van vernoemingen iets te kunnen veronderstellen.

Bij de kinderen van Thijs Raenen (Raen en Nannigje) en Cornelis Raenen (Arie, Teuntje, Machteltje, Raen, Nannigje, Franck en Jan) komen geen Weijntje en Gijsbert voor. Jan Raenen en vermoedelijk ook Marringje Raenen waren ongehuwd.

Neeltje Raenen, de moeder van Willem Pietersz. de Jong, had uit haar tweede huwelijk met Cornelis Hendricxz. nog een dochter Neeltje Cornelisdr. Zij was getrouwd met Dirck Fransz. (Stolcker) en had de kinderen: Neeltje, Dirck en Geertje.

Schema VII

Blijft over als vierde en laatste grootouder van Jacob Claesz. de Jong: Marrigje Claesdr. de Boer.

Behalve dat Marrigje een dochter *Weijntje* heeft, blijkt zij ook een broer *Gijsbert* Claesz. de Boer te hebben en heet de oudste zoon van haar broer Cornelis Claesz de Boer eveneens *Gijsbert*.

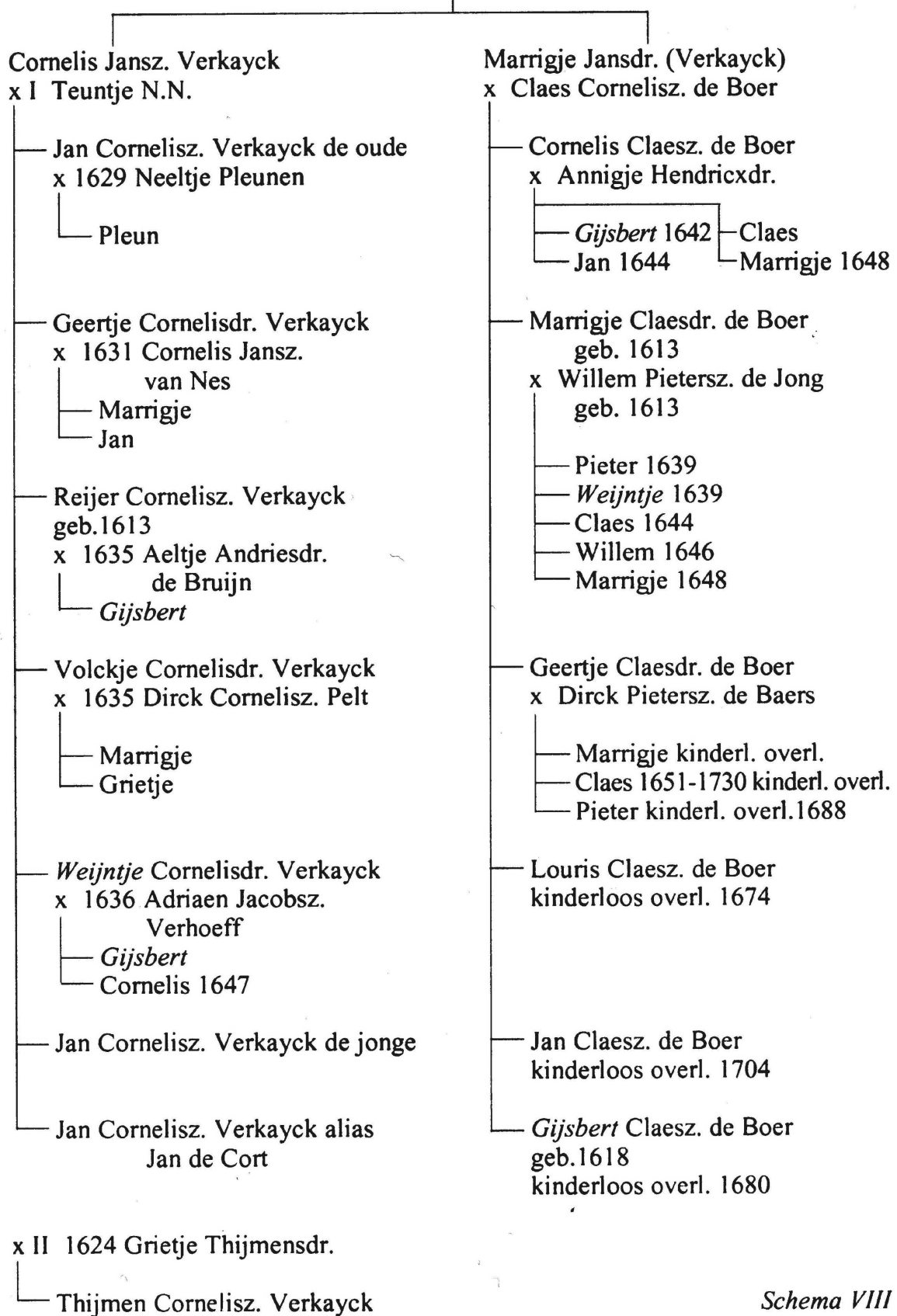
Marrigjes grootouders van vaderszijde zijn Cornelis Lourisz. en Marrigje Pieter Raendtsz.dr. Cornelis Lourisz., zoon van Louris Jacob Nannesz.z. en Marrigje Cornelisdr., komt uit Stolwijk. Hij is jong overleden, al-thans voor 17-2-1593¹³. Hij liet één weeskind na, Claes Cornelisz. de Boer, de vader van Marrigje.

Haar grootvader van moederszijde is Jan Cornelisz. Verkayck (niet identiek aan zijn naamgenoot, de zoon van Cornelis Hendricxz.). Haar grootmoeder van moederszijde is onbekend.

Jan Cornelisz. Verkayck woonde in Bovenberg onder Bergambacht. Hij is één van de buren van Bergambacht in het proces over de hennepienden tegen de ambachtsheer in 1601 en 1608⁵ en komt voor in het kohier van de 200e penning van Bergambacht van 1602¹⁴. Behalve Marrigje had hij nog een zoon Cornelis Jansz. Verkayck, die naar Meerkerksbroek vertrok. Van hem zijn acht kinderen bekend: oude Jan, jonge Jan, Geertje, Reijer, Jan de Cort, Volckje, *Weijntje* en Thijmen. Zowel Reijer als *Weijntje* hadden een zoon *Gijsbert*, waarbij de aantekening, dat de families van de echtgenoten van Reyer en *Weijntgen* (de Bruijn en Verhoeff) goed bekend zijn en daarbij geen *Gijsbert* voorkomt.

Uit deze gegevens kan geconcludeerd worden, dat een *Weijntje* Gijsbertsdr. als vrouw van Jan Cornelisz. Verkayck heel wel zou 'passen', wat in schema VIII duidelijk naar voren komt. Zij zou dan een betovergrootmoeder zijn van Jacob Claesz. de Jongh, die in 1746 in haar graf wordt begraven. Een generatie-verschil, dat overeenkomt met dat bij de graven van Cornelis Cornelisz. Lommert en van Wouter Joosten.

Jan Cornelisz. Verkayck x ? *Weijntje Gijsbertsdr.?*

Schema VIII

Graag wil ik de heren J. de Jager te Leusden en B. van Dooren te Den Haag dankzeggen voor hun bijdrage aan dit artikel.

NOTEN

1. DTB Bergambacht inv. nr. 8
2. Ons Voorgeslacht jrg. 1996, blz. 103-107.
3. ARA, Hof van Holland inv. nr. 559, sententie nr. 45 dd 11-3-1583.
4. ARA, Heerl. Arch. 's Heeraertsberg inv. nr. 70 en O.V. 1976 blz. 246.
5. ARA, Hof van Holland inv. nr. 2159 dd 22-3-1601, inv. nr. 606, sententie nr. 27 d.d. 22-2-1604 en inv. nr. 618 sententie nr. 101 d.d. 31-7-1608.
6. Streekarch. Krimpenerwaard, ora Bergambacht Lage Vierschaar inv. nr. 1.
7. Streekarch. Krimpenerwaard, ora Bergambacht Lage Vierschaar inv. nr. 90 d.d. 30-9-1694.
8. ARA, Heerl. Arch. 's Heeraertsberg inv. nr. 281, fol. 37 en fol. 45.
9. Streekarch. Krimpenerwaard, OA Bergambacht inv. nr. 58.
10. ARA, Staten van Holland voor 1572 inv. nrs. 166, 569, 904 en 1220.
11. Streekarch. Krimpenerwaard, ona Schoonhoven inv. nr. 7207.
12. Streekarch. Krimpenerwaard, ora Bergambacht Lage Vierschaar inv. nr. 94.
13. Streekarch. Krimpenerwaard, ora Stolwijk inv. nr. 826 fol. 112.
14. Streekarch. Hollands Midden, OA Gouda inv. nr. 1949.